

MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORLANISHDA BOLAGA TASIR ETUVCHI OMILLAR

Ibragimova Gulchehra Yaxyayevna

Buxoro shahar 22 IDUM Texnologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Maktab talimida tayyorlanishda tasir etuvchi omillar bolaning rivojlanishiga katta tasir etadi. Uni har tomonlama Vatan ravnaqi yo'lida xizmat qilishga tarbiyalab beradigan komil inson qilishiga yordam beradi.*

Kalit so'zlar: *oila, mashg'ulot, shakl, ma'naviy tarbiya, faoliyat, estetik tarbiya, mehnat tarbiyasi, rasm, loy, qurilish materiallari, musiqa, jismoniy madaniyat.*

FACTORS AFFECTING CHILDREN IN PREPARATION FOR SCHOOL
EDUCATION

Ibragimova Gulchehra Yakhayevna

Bukhara city 22 SSCS Teacher of Technology

Abstract: *Factors influencing the preparation of school education have a great impact on the child's development. It will help to make him a perfect person who will train him to serve for the development of the Motherland in every way.*

Key words: *family, training, form, spiritual education, activity, aesthetic education, labor education, painting, clay, building materials, music, physical culture.*

Bolalarni maktabga tayyorlashda oilani va maktabgacha ta'lim tashkilotining o'рни. O'zbekiston Respublikasida “Maktabgacha ta'lim to'g'risidagi Nizom”ga muvofiq bola maktabgacha ta'limni uyda ota-onalarning mustaqil ta'lim berishi orqali yoki doimiy faoliyat ko'rsatadigan maktabgacha ta'lim tashkilotlarida, shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotlariga jalb qilingan bolalar uchun MTTlarda, maktablarda, mahallalarda tashkil etilgan maxsus guruhlar yoki markazlarda oladi. Bolani maktabga tayyorlashda oilaning o'рни juda kattadir. Bola tarbiyasida oilaning barcha a'zolaridan nafaqat bolalarga nisbatan to'g'ri munosabatni, balki ularning taqdiri uchun yuksak ma'suliyat hissini ham talab qiluvchi qiyin va murakkab ishdir. Oila bolani maktabga tayyorlashda tarbiyani har tomonlama, jumladan ma'naviy, axloqiy, aqliy, estetik, jismoniy va mehnat tarbiyalarini birgalikda olib borish yaxshi samara beradi. Ma'naviy tarbiyani bolaga o'tmishda Vatan ravnaqi, el-yurt tinchligi va farovonligi yo'lida kurashgan xalq qahramonlari haqida gapirib berish, davlatimizning ramziy belgilari bilan tanishtirish, mustaqillik, Vatan haqidagi she'r va qo'shiqlarni yod oldirish, qadriyat va an'analarimizni o'rgatish orqali singdirish mumkin. Oilaviy tarbiya jarayonida shaxsning bir qator *axloqiy* jihatlari shakllanadi-ki boshqa hech qaysi tarbiya obyektini oiladagidek yuqori natija bermaydi. Ularga insonparvarlik, mehr-

muruvvat, rahm-shafkat, hamdardlik, muomala madaniyati, burchi va sadokat minnatdorchilik kabi insoniy fazilatlar turadi. Kelajak avlodga estetik tarbiya berishda ham oilaning muhim o'rnini bor. Oila davrasida qo'shiqlar kuylanishi, biror ertak yoki asarni oila davrasida o'qish, birga spektakl va kino ko'rish va tahlil qilish, qiyinish madaniyatini shakllantirish, uyda gullar parvarish qilish, rasm solish va hokozolar bolani estetik tarbiyasini shakllantirishdagi jihatlardir. Ota-onalar voyaga etayotgan farzandlarining jismoniy barkamolligiga o'ta ma'suliyat bilan qarashlari lozim. Masalan: ertalabki badan tarbiya mashqlarini bolalar bilan birgalikda bajarish, to'g'ri va vitaminlashtirilgan ovqat berish, dam olishni, uyquni to'g'ri tashkil etish vaqtida shifokor nazoratidan o'tkazishlari zarur. Bola hayotida mehnat tarbiyasi muhim sanaladi. Bolalarni mehnatga muhabbat ruhida tarbiyalash, ularda mehnat qilish odobini shakllantirish va ko'nikmalar hosil qilishda, ularning qiziqishlari hisobga olingandagina erishiladi. Ota-onalar bolani maktabga tayyorlashda unda mehnat ko'nikma va malakalarini hosil qilishga, mehnatga ehtiyojni tarbiyalashga, boshqalarning mehnatini qadrlashga, mehnat natijalarini ehtiyot qilishga o'rgatishga jiddiy e'tibor berishlari lozim. Mehnat bolalarda uyushqoqlik, diqqat, saranjom-sarishtalikni tarbiyalash, shuningdek maqsadga erishishda sabot va matonat kabi iroda xususiyatlarini rivojlantirish vositasidir. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni oilada tarbiyalashni, ota-onalar bilan hamkorlikni bundan keyin yanada takomilishtirish yo'llarini izlab topish oilaviy tarbiyaning ijtimoiy tarbiya bilan aloqasini mustahkamlash maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlari pedagogic omillar, bu sohada ilmiy ish olib boruvchi tadqiqotchilar va uslubchilarning muhim vazifasidir. Bolalarni tarbiyalash davlat ahamiyatidagi vazifadir. Uning to'g'ri hal qilinishi tarbiya ishining qo'yilishiga kompleks yondashishga, tarbiyaviy muassasalarning, oila va jamiyatchilikning to'liq o'zaro ta'siri va harakatlarning birligiga bog'liq. Maktabgacha yoshdagi bolaning maktab ta'limiga o'tishi hamisha uning hayoti, axloqi, qiziqishi va munosabtlarida anchayin jiddiy o'zgarishlarni yuzaga chiqaradi. Shuning uchun bolani bog'chadayoq yoki uydayoq maktab ta'limiga tayyorlash, uni uncha qiyin bo'lmagan bilim, tushuncha, ko'nikma va malakalar bilan tanishtirish lozim. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachilar tomonidan o'tkaziladigan ta'limiy faoliyatlar jarayonida bolalarda mustaqil fikrlash ko'nikma va malakalari hosil qilinadi, tarbiyachining so'zini tinglash, o'rtoqlari bilan gaplashmaslik, har bir tarbiyachi tomonidan berilgan savollarga javob berishga harakat qilish, tarbiyachi tomonidan aytilgan fikrlarni takrorlashga o'rgatib boriladi. Har bir yosh guruhlarda qancha mashg'ulot o'tkazish maktabgacha ta'lim muassasasi ta'lim-tarbiya dasturida belgilab qo'yilgan. Har bir MTTda metodik xonalar mavjud bo'lib, unda MTTda ta'limtarbiya dasturining hamma bilimlari bo'yicha metodik qo'llamalar bo'ladi.

Tarbiyachi ta'limiy faoliyat jarayonida yangi pedagogik texnologiya materiallaridan va tarbiyaning samarali metod va usullaridan foydalanadi.

Bolaning yoshi, ruhiy-fiziologik xususiyatlari inobatga olinsa, tarbiya berishning samaradorligi oshadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur sarchashmalari, 2013.
2. Roziqova M., Umarova K., Murodova N. Maktabgacha ta'lim muassasalarining tarbiyalanuvchilari uchun rivojlantiruvchi o'yinlar majmuasi. – Toshkent, 2013.
3. Козлова С.А, Куликова Т.А. Дошкольная педагогика. – Москва: Академия, 2002

